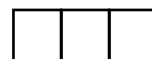

Exempeluppgift 1 Att välja program på gymnasiet

Uppgiftsformulering

Elever som nu går i årskurs 9 har under vintern valt vilket gymnasieprogram de vill gå på i gymnasiet.

Resonera om vad som kan påverka valet av gymnasieprogram och skola.

Uppgiften prövar följande del av kunskapskravet; delkunskapskrav 2

Eleven kan föra **enkla/relativt väl utvecklade/välutvecklade och nyanserade** resonemang om hur individer och samhällen påverkas av och påverkar varandra och beskriver då **enkla/förhållandevis komplexa/komplexa** samband mellan olika faktorer som har betydelse för individers möjligheter att påverka sin egen och andras livssituation.

Bedömningsaspekter

Progressionen i uppgiften består av:

- i vilken utsträckning svaret innehåller relevanta faktorer
- i vilken utsträckning svaret innehåller konkretiseringar som förtydligar resonemanget
- i vilken utsträckning svaret innehåller problematiseringar

Beskrivning av progressionen

Belägg för nivå E	Belägg för nivå C	Belägg för nivå A
<ul style="list-style-type: none">• Svaret innehåller minst en faktor som beskriver hur en individ påverkas i sitt gymnasieval.• Svaret innehåller minst en konkretisering, som kan förtydliga resonemanget.• Svaret innehåller inga problematiseringar.	<ul style="list-style-type: none">• Svaret innehåller minst två faktorer som beskriver hur en individ påverkas i sitt gymnasieval.• Svaret innehåller minst en konkretisering som förtydligar resonemanget.• Svaret innehåller en ansats till problematisering.	<ul style="list-style-type: none">• Svaret innehåller minst tre faktorer som beskriver hur en individ påverkas i sitt gymnasieval.• Svaret innehåller minst två konkretiseringar som förtydligar resonemanget.• Svaret innehåller problematiseringar.
Exempel på relevanta faktorer <ul style="list-style-type: none">• Möjligheter till ett jobb• Möjligheter till vidareutbildning• Påverkan från föräldrar och syskon• Påverkan från kamraters val• Om en skola har gott rykte		<ul style="list-style-type: none">• Egen vinning – man får ex. en dator• Populär skola• Fristående/kommunal skola• Vilka program som finns• Betyg/antagningspoäng

Vanliga orsaker till att svar inte når nivå E

- Svaret innehåller ingen relevant faktor som beskriver vad som kan påverka gymnasievalet.

Belägg för nivå E

- Svaret innehåller **minst en** faktor som beskriver hur en individ påverkas i sitt gymnasieval.
- Svaret innehåller **minst en** konkretisering, som kan förtydliga resonemanget.
- Svaret innehåller inga problematiseringar.

Exempel på svar

En stor faktor som avgör ens val är ens familj, ofta ens föräldrar men även storasyskon som kan visa vägen. Familjens påverkan blir så kraftig eftersom det är dem man växt upp med, därför litar man på deras slutsatser. Man kanske tror att man har en fri vilja när man väljer skola. Men ofta är det BARA ens uppväxt som avgör en beslut.

Kommentar

Eleven beskriver en faktor som är avgörande för de val en individ gör, nämligen påverkan från ens familj, föräldrar och syskon ”*Familjens påverkan blir så kraftig eftersom det är dem man växt upp med, därför litar man på deras slutsatser*”. Eleven konkretiserar genom att förtydliga på vilket sätt familjen har påverkat valet. Svaret innehåller inga problematiseringar.

Uppgiftens bedömningsanvisning fortsätter på nästa sida

Exempeluppgift Nationella prov Samhällskunskap år 9

Exempeluppgift 1 Att välja program på gymnasiet

Belägg för nivå C

- Svaret innehåller **minst två** faktorer som beskriver hur en individ påverkas i sitt gymnasieval.
- Svaret innehåller **minst en** konkretisering som förtydligar resonemanget.
- Svaret innehåller en ansats till problematisering.

Exempel på svar

En av faktorerna till vilket gymnasieprogram man väljer kan vara om man vet vad man vill jobba med eller inte. Om man vet att man vill bli brandman så går man en brandmansutbildning. Men om man inte vet så väljer man oftast ett högskoleförberedandeprogram eftersom man då får möjligheten att vidare utbilda sig till vad man vill bli eftersom man också får tre år till på sig att välja vad man vill göra.

Jag tror att det är en av de mer viktiga faktorerna till varför man väljer ett program.

En annan fånigare faktor är ifall man vet att någon annan ska gå samma utbildning eller ifall man tycker skolan är bra. Men även om dom är fånigare spelar de också in på varför man väljer som man väljer.

Kommentar

Svaret innehåller tre förklarande faktorer till gymnasievalet; om man vet vad man vill arbeta med i framtiden eller inte samt kamratpåverkan och skolans rykte. Svaret konkretiseras genom att förtydliga hur planer på framtida yrken påverkar valet ”Om man vet att man vill bli brandman så går man en brandmansutbildning. Men om man inte vet så väljer man oftast ett högskoleförberedandeprogram...”. Svaret innehåller en ansats till problematisering som beskriver hur om man vet vad man vill jobba med eller inte som en orsak till val. Eftersom båda exemplen beskrivs utifrån samma perspektiv, så bedöms det vara en ansats till problematisering.

Belägg för nivå A

- Svaret innehåller **minst tre** faktorer som beskriver hur en individ påverkas i sitt gymnasieval.
- Svaret innehåller **minst två** konkretiseringar som förtydligar resonemanget.
- Svaret innehåller problematiseringar.

Exempel på svar

Viktigaste faktorierna är oftast kompisar, utbildning, skola, intressen och vad föräldrar tycker. Kompisar spelar en stor roll vad man ska gå och det är säkert mer än 40% av dom som väljer som väljer nåt bara för att kompisen gör det. Man gör så för att man inte vill komma in i en klass och inte ha några kompisar och för att en 16årig kille/tjej är rädd för att vara ensamma och övergivna. Utbildning har också en stor påverkan på vad du väljer. Om du vet att du skulle få mer poäng till högskolan genom att gå Natur istället för Samhälls så kan personen välja natur bara därför. Även om han egentligen inte är superintresserad av biologi och kemi och gilla historia och religion så väljer han natur för dom höga poängen. Skolan kan också påverka ditt val. Du kanske har hört att skola nummer ett har dåliga lärare, klassrum och toaletter. Då tar din hjärna upp det och tror att det är sant även fast du aldrig ha varit på skola nummer ett och bara därför väljer du skola nummer två. Intressen tror jag har 50% inverkan du vad du väljer eftersom om du gillar bilar och att meka så kanske du väljer fordonsprogrammet eller om du gillar engelska kanske du väljer samhälls ic. Intressen styr nästan alltid för jag tror inte en person väljer ekonomi om han eller hon inte gillar ekonomi. Föräldrar kan påverka ditt val enormt mycket dom kanske tycker teknik men du vill gå bygg bara för att göra dina föräldrar stolta så tar du teknik.

Kommentar

Svaret innehåller många faktorer till gymnasieval ”oftast kompisar, utbildning, skola, intressen och vad föräldrar tycker”. Svaret innehåller flera förtydligande konkretiseringar ”Du kanske har hört att skola nummer ett har dåliga lärare, klassrum och toaletter. Då tar din hjärna upp det och tror att det är sant även fast du aldrig ha varit på skola nummer ett och bara därför väljer du skola nummer två” och förtydligas genom användandet av exempel. Påverkansfaktorerna problematiseras genom att eleven vrider och vänder på argumenten ”Utbildning har också en stor påverkan på vad du väljer. Om du vet att du skulle få mer poäng till högskolan genom att gå Natur istället för Samhälls så kan personen välja natur bara därför”.